

Reactie Zelfstandig Publieke Werkgevers (ZPW) op internetconsultatie Wet versterking bestuur pensioenfondsen

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft op 1 juli 2011 een initiatief wetsvoorstel gepubliceerd inzake versterking van de governance bij pensioenfondsen. Het behelst een integrale aanpassing ten aanzien van de deskundigheid, het intern toezicht, versterking positie deelnemers en pensioengerechtigden en de stroomlijning medezeggenschap. Daarnaast zijn twee nieuwe bestuursmodellen uitgewerkt en wordt het huidige paritaire model herzien.

ZPW merkt op dat we aan de vooravond staan van ingrijpende veranderingen in het pensioencontract. De overgang naar een compleet én passend pensioencontract aan de voorzijde heeft veel consequenties voor (de besturing van) de uitvoering. Waar werkgevers en werknemers gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor een consistent geheel tussen (reële) pensioenambitie, financiering en risicograad worden de discretionaire taken van de uitvoerder begrensd. Dit laat onverlet dat risicomangement en institutioneel vermogensbeheer kerntaken blijven van de uitvoerder, en deze belangen dusdanig groot en complex zijn dat besturen hierin maximaal ondersteund moeten worden. ZPW is in algemene zin van mening dat de voorstellen bijdragen aan de professionaliteit, deskundigheid en onafhankelijkheid, en daarmee een zakelijker besturing van pensioenfondsen.

Bestuursmodellen en versteviging intern toezicht

- ZPW is van mening dat de zeggenschap over het bestuursmodel van het fonds moet liggen bij werkgever(s) en werknemers(vertegenwoordiging). Het kan niet zo zijn dat een (bestaand) fonds zelfstandig haar statuten -en dus het besturingsmodel- kan aanpassen zonder instemming van sociale partners aan de voorzijde.
- ZPW vindt het onwenselijk dat bij een paritair of extern bestuursmodel goedkeuringsrechten worden gegeven aan organen die niet uit belanghebbenden maar uit externen bestaan. Door deze goedkeuringsrechten, is het fondsbestuur eigenlijk op alle beleidsterreinen afhankelijk van de Raad van Toezicht. Dit kan slagvaardigheid van besturing verkleinen.
- ZPW staat positief tegenover het toelaten van externe deskundigen tot het bestuur. Dit is in het huidige paritaire model al mogelijk en wordt door invoering van de Beleidsregel Deskundigheid al door DNB gestimuleerd.
- Het voorstel kiest in een aantal organen voor bemensing door onafhankelijke deskundigen. In praktijk hebben deskundigen vanuit herkomst toch van vaak een 'kleur'. ZPW vindt dat de criteria van onafhankelijkheid verder moeten worden uitgewerkt om lastige discussies hierover te voorkomen.

Versterken van de deskundigheid

- ZPW is van mening dat met invoering van de Beleidsregel Deskundigheid 2011 al invulling is gegeven aan de verbetering van de deskundigheid van pensioenfondsbestuurders. DNB heeft een duidelijker positie gekregen om onvoldoende deskundige bestuurders af te wijzen. Dit leidt tot meer aandacht voor de deskundigheid bij de voordracht van bestuurders. Omdat geledingen niet altijd meer zelf zullen kunnen voorzien in de gewenste deskundigheid, is het aannemelijk dat er meer externen toetreden tot paritaire besturen. ZPW is van mening dat -bij voldoende deskundigheid van bestuurders- de verplichte oprichting van een permanente Raad van Toezicht met goedkeuringsrechten op beleidsissues van het fonds niet noodzakelijk is.
- Er moet meer aandacht komen voor de deskundigheidsbevordering van de leden van medezeggenschapsorganen om te voorkomen dat een kenniskloof gaat ontstaan en deze organen geen gelijkwaardige gesprekspartner meer voor het bestuur zijn.
- ZPW is van mening dat het de kennis binnen het fondsbestuur evenwichtig over de verschillende geledingen moet zijn verdeeld. Vooral op het gebied van risicomangement en vermogensbeheer moet niet alleen het bestuur als collectief over voldoende kennis beschikken, maar ook de werkgevers- en werknemersgeleding afzonderlijk. Ook indien gekozen wordt voor het opnemen van externe deskundigen in een paritair bestuur, dient de kennis evenwichtig over zowel de geledingen als de vertegenwoordigers te zijn verdeeld.

Adequate vertegenwoordiging van alle risicodragers

- ZPW onderkent de maatschappelijke ontwikkeling waarbij deelnemers en pensioengerechtigden zich nadrukkelijker vertegenwoordigd willen voelen, en besturen een betere weerspiegeling moeten zijn van de deelnemerspopulatie. Tegelijk vreest ZPW voor besturen waarin bestuurders aan deelbelangenbehartiging doen. ZPW vindt het huidige voorstel een verbetering ten opzichte van het wetsvoorstel Koser Kaya Blok waarin gepensioneerden ook de meerderheid kunnen in de werknemersgeleding kunnen krijgen en besluiten vanuit deelbelangenbehartiging kunnen blokkeren. Wel dient er aandacht te zijn voor de uitzonderingssituatie (<10% deelnemers) waarin gepensioneerden wel een meerderheid binnen de werknemersgeleding kunnen krijgen. Door vergrijzing, krimp en ontgroening kunnen fondsen komende jaren in een dergelijk situatie terecht komen. Werkgevers hebben –zeker bij een verplichte regeling- een groot belang aan (jonge) werknemers te kunnen uitleggen dat de dure arbeidsvoorwaarde pensioen ook een waardevolle arbeidsvoorwaarde is. In het geval dat in de uitvoering niet-actieve deelnemers bestuursbesluiten kunnen blokkeren, dient een uittredingsgrond te komen voor werkgevers bij verplichtgestelde BPF-en.

Stroomlijning van taken en organen

- ZPW is voorstander van het verkleinen van bestuurlijke druk en vergroten van de efficiency door stroomlijnen van taken en organen. De oplossing ligt voor ZPW daarbij niet in het samenvoegen van adviesrechten en verantwoording. Het ZPW ziet meer in verkleining van deze organen en het duidelijker afbakenen van bevoegdheden door completisering van het contract aan de voorzijde.
- ZPW vindt dat zolang werkgevers belanghebbenden en mede risicodragers zijn in het pensioencontract er geen aanleiding is om het verantwoordingsorgaan voortaan alleen uit deelnemers en pensioengerechtigden te laten bestaan. Gezien het feit dat werkgeversbestuursleden benoemd zijn zonder last en ruggespraak blijft verantwoording aan alle stakeholders uitgangspunt.